

stilzwijgend, te verwerven van de leiding van de Nederlandse Unie¹ en van de leden van het Politiek Convent. Met wie uit hun midden Schimmelpenninck contact had, weten wij niet precies, in elk geval wèl met Vorrink. Hij maakte op Vorrink de indruk van 'een eerlijk en onnozel man'² en welbespraakt als Vorrink was, ging deze zich in lange tirades moeite geven om het Schimmelpenninck duidelijk te maken dat men, zo er al een voorlopig bewind gevormd moest worden, daartoe aansluiting moest zoeken bij de democratische partijen. Het enige wat Vorrink hiermee bereikte, was dat hij Schimmelpenninck danig irriteerde; op een keer zei Schimmelpenninck tegen Dogger dat hij nu genoeg had van die gesprekken met Vorrink: 'die vent', zei hij, 'heeft drie uur lang tegen me aan zitten praten alsof ik een hele arbeidersvergadering was!'³

Op een onbekend tijdstip, vermoedelijk in de zomer van '41, had Schimmelpenninck een proclamatie ontworpen, die overal aangeplakt moest worden op de dag waarop de Duitsers althans het westen en midden van het land ontruimd zouden hebben.⁴ Wij citeren de aanhef:

'Loyale mannen en vrouwen van Nederland, vaderlanders en vaderlandsters!

De vrijheid komt, de overweldiger verlaat ons land; reeds is het grootste deel van Nederland ontsmet van zijn tyrannie, zijn moordzucht, ontucht, roof en geweld.

De ure der vergelding . . . nadert. In naam van en krachtens de vier eeuwen oude gezagsrechten van ons Huis van Oranje, thans berustend bij' (hier was een naam niet ingevuld), 'neemt een *voorlopig bewind*, bestaande uit' (namen niet ingevuld) 'het bestuur van Nederland op zich. Het voorlopig bewind wordt in deze zware taak gesteund door mannen, allen u zeer welbekend en eveneens' (d.w.z. evenals de leden van het voorlopig bewind) 'geheel *buiten alle partijpolitiek staande*, zoals' (namen niet ingevuld).

Wij willen hier even bij stilstaan.

Schimmelpenninck ontwierp deze proclamatie kennelijk op een moment waarop hij nog niet wist wie aan zijn opzet adhesie zouden betuigen en waarop hij vermoedelijk van de Jonge nog niet het definitieve accord bezat en zelf ook nog niet besloten had of hij tot het driemanschap zou toetreden. Maar waarom voegde hij de naam van koningin Wilhelmina niet

¹ Omtrent de contacten die Schimmelpenninck met de leiding van de Unie had, is niets naders bekend. Er zijn, aldus Dogger, met die leiding wèl 'onderhandelingen gevoerd'. (G. A. Dogger: Rapport, 14 mei 1942, p. 16 (*Enq.*, punt f, gestenc. bijl. 171)). ² Getuige K. Vorrink (*Enq.*, dl. IV c, p. 1737). ³ G. A. Dogger, 13 dec. 1957. ⁴ *Enq.*, punt f, bijl. 7 bij gestenc. bijl. 429.